

Kimmo Kiljunen sd ym.

## Lakialoite laiksi ulkomaalaislain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

### ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään muutettavaksi pitkäaikaisen ns. D-viisumin myöntämisperusteita koskevaa ulkomaalaislain 17 c §:ää. Pykälään liitettäisiin viisumin myöntämisperusteeksi se, että henkilö on valtioneuvoston päätöksellä päätetty ottaa maahan ulkomaalaislain 93 §:n nojalla. Muutoksella mahdollistettaisiin se, että 93 §:n mukaisen päätöksen jälkeen henkilöllä olisi nopeutusti mahdollista päästä Suomeen.

### PERUSTELUT

Sekä Suomessa että laajemmin Euroopassa on käyty keskustelua ns. humanitäärisestä viisumista. Tällä nimityksellä kuvataan menettelyitä, joilla yksittäisille henkilöille voitaisiin myöntää humanitäärisistä syistä oikeus saapua maahan tyypillisesti tarkoituksena hakea maasta turvapaikkaa.

Humanitäärisistä syistä myönnettävä D-viisumi ei olisi tarkoitettu käytettäväksi yleisesti humanitäärisen maahanmuuton väylänä. Esimerkiksi kiintiöpakolaisuus tarjoaa vaikuttavamman, tarkemman ja hallitumman tavan ottaa humanitäärisistä syistä maahan jo pakolaisiksi tunnistettuja henkilöitä. Sen sijaan yksittäisten tunnistettujen poliittisten aktivistien, toisinajattelijoiden tai vainottujen henkilöiden kohdalla humanitäärisen viisumi tarjoaisi mahdollisuuden auttaa kohdennetusti henkilöitä nopeasti turvaan suoraan näiden oleskelumaasta. Tätä voidaan perustella sekä inhimillisen ja humanitäärisin syin että poliittisen aktivismin tukemisella.

Yleisten myöntämiskriteerien määrittelemisen lain tasolla humanitäärisistä syistä myönnettävälle D-viisumille olisi vaikea toteuttaa niin, että viisumeja voitaisiin myöntää puhtaasti viranomaispäätöksinä. Suomen edustustoilla ei ole resursseja tai edellytyksiä tehdä laajempia selvityksiä henkilöiden taustoista eikä varsinkaan täyttää turvapaikkatutkintaa. Kun humanitäärisen viisumin käyttöala pyritäisiin kohdentamaan yksittäisiin ennalta tunnistettuihin aktivisteihin tai toisinajattelijoihin, valtioneuvosto päätöksentekijänä kykenisi joustavammin tekemään päätöksiä yksittäistapauksittain. Tähän menettelyyn soveltuu jo olemassa olevan ulkomaalaislain 93 §, jonka mukaan valtioneuvosto voi yleisistunnossa päättää ulkomaalaisten ottamisesta Suomeen erityisellä humanitäärisellä perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi. Kyseessä on valtioneuvoston harkinnan pohjalta tapahtuva ylimääräinen reitti humanitäärisen maahantuloon, johon ei ole säädetty tarkkoja kriteereitä ja johon kellään ei ole subjektiivista oikeutta.

## Lakialoite LA 29/2024 vp

Valtioneuvoston ulkomaalaislain 93 §:n mukaiseen päätöksentekoon ehdotetaan tässä lakialoitteessa kytkettäväksi mahdollisuus saada D-viisumi ja päästä näin matkustamaan Suomeen mahdollisimman nopeasti valtioneuvoston päätöksen jälkeen. Näin voitaisiin mahdollistaa henkilölle kansainvälisen suojelun saaminen mahdollisimman nopeasti, eikä hänellä olisi tarvetta jäädä erikseen odottamaan, että hänelle toimitetaan hänen oleskelumaahansa oleskelulupakortti. Käytännössä muutos toteutettaisiin lisäämällä ulkomaalaislain 17 c §:ään yhdeksi pitkäaikaisen viisumin saamisen perusteeksi lain 93 §:n mukainen valtioneuvoston päätös.

Se, että viisumi myönnettäisiin jo valtioneuvoston päätökseen perustuen, poikkeaa nykyisistä D-viisumin myöntämisperusteista, joihin kaikkiin sisältyy vaatimus jo tehdystä oleskelulupapäätöksestä. Valtioneuvoston ulkomaalaislain 93 §:n nojalla tekemä päätös ei itsessään ole oleskelulupapäätös, vaan Maahanmuuttovirasto tekee erillisen oleskelulupapäätöksen valtioneuvoston päätökseen perustuen. Sitomalla viisumin myöntäminen jo valtioneuvoston päätöksentekoon oleskelulupapäätöksen sijasta voitaisiin prosessia omalta osaltaan nopeuttaa, mikä on humanitäärisistä syistä myönnettävän viisumin kohdalla tarkoituksenmukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### ulkomaalaislain 17 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*lisätään* ulkomaalaislain (301/2004) 17 c §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 216/2023 ja 225/2024, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

#### 17 c §

#### *Pitkäaikaisen viisumin myöntäminen*

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pitkäaikainen viisumi myönnetään myös henkilölle, jonka Suomeen ottamisesta valtioneuvosto on tehnyt päätöksen 93 §:n nojalla. Mitä 1 momentin 8 kohdassa säädetään, sovelletaan myös tällaisen henkilön perheenjäseneneen.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_.

## **Lakialoite LA 29/2024 vp**

Helsingissä 3.9.2024

Kimmo Kiljunen sd  
Eva Biaudet r  
Veronika Honkasalo vas  
Helena Marttila sd  
Timo Harakka sd  
Pekka Haavisto vihr  
Johannes Koskinen sd  
Jani Kokko sd  
Lauri Lyly sd  
Timo Furuholm vas  
Minja Koskela vas  
Elisa Gebhard sd  
Lotta Hamari sd  
Inka Hopsu vihr